

FEIZ HA BREIZ

Kannad Mizek ar Vretoned

Studio HEDERT, 55, Rue Hoche Bois-Colombes

Nedeleg laouen ha bloavezh mat !

GENVER 1937

Feiz ha Breiz

Renet gant an Aotrou PERROT

KOUMANANCHOU DIOUZ AR BLOAZ :

Breiz 13 lur. — Frans ha broiou stag outi 15 lur
Evid ar re zo e diavéz bro 20 lur
Koumananchou e enor..... 20 lur

EUR GER D'HOL LENNERIEN VAT

DIWAR BOUEZ KRENNA NIVER AR PAJENNOU HON
EUS KAVET AN TU DA JOM HEP KRESKI PRIZ HOR
C'HOUMANANCHOU.

PEDI A REOMP, EVELATO, AR RE EUS HOL LENNERIEN
HAG O DEUS ES DA ZIGAS D'EOMP KOUMANANCHOU A
ENOR A 20 LUR ER BLOAZ.

START EO DERC'HEL BANNIEL FEIZ HA BREIZ, EN E
ZAV, E KREIZ AR GWALL VARR-AMZER-MAN.

Y. Y. PERROT.

73^{vet} BLOAVEZ — Nⁿⁿ 1

MIZ GENVER 1937

FEIZ HA BREIZ

*War va daoulin
evit Breiz-Izel*

Echu eo ar Pellgent. A vagadou ez a breman an dud
er-maez eus an iliz, dre an noriou digor frank.

Araok ma vezint sarret da c'hortoz ar mintin, e tos-
taan ouz kraou ar Mabig Jezuz evit ober eur bedennig all
c'hoaz, eur bedennig ziweza abarz mont kuit.

Pedet am eus a-hed an ofis evit an Iliz, evit ar re a
garan ar muia war an douar, evidoun va unan ivez ha
setu ma sav c'hoant ganen pedi breman evit va bro ga-
ret, evit :

Va Breiz-Izel! ar c'haera bro!

Koad en he c'hreiz, mor en he zro! »

« Ya, da genver an nozvez vurzudus-man, ma z'oc'h
diskennet gwechall da zigas tan ar garantez d'an dud, e
teuan da c'houlenn diganeoc'h, Salver ar bed, enaoui,
c'houeza a-nevez an tan-se e kalonou va c'henvroiz.

O vervel eman, siouaz, ar garantez evit Breiz-Izel,
e-mesk ar Vretoned.

Ar bloaveziou o tec'hout, an eil goude egile, a deu
evel da ziframma ha da gas ganto, bep gwech, eun eul-
fennig-bennak eus ar garantez-se.

E spered ar re o deus kemeret ar zamm pounner da zifenn tenzoriou o bro vihan. an enkreiz hag an anken a gresk, a vloaz da vloaz, hag a venn o lakaat da fallgaloni war an dachenn.

Digorit ho taoulagad ha gwelit hoc'h unan pegen bras eo an dismantr!

E kreiz ar brezel garo ma teu muioc'h mui ar vuhez da veza, nag a bed a zo hag a ankounac'ha sellout ouz an nenv hag a varn pep tra, evel ma ne ve mui da gounta nemet ar pezh a gaver war an douar...

Laoskaat a ra ar feiz er familhou, dre ma ne harper ket ken ar vuhez war ar gizioù fur ha santel, lezet ganeomp gant hor sent koz hag hor c'hentadou...

Hag hor yez paour 'ta, hag hon eus kanet bremaik enni kanaouennoù ken dudius, piou lavaro pegen izel eo kouezet.

Morse n'eo bet skrivet ken kaer, ken digemmesk, ha biskoaz marteze n'eus bet taolet warni kement a zisprij gant ar re a zo bet ganet evit he c'homz...

Mabig Jezuz! Re hir e vefe chom da ziskarga d'eoc'h ar pezh a zo o waska va c'halon, hag ar c'hloc'her a deufe da lavaret d'in sevel da vont er-maez. Doue oc'h, ha n'ho peus ket ezomm da glevet evit gouzout, lenn a rit ar pezh a zo kuzeta ennoun.

Hoc'h aspedi a ran, war va daoulin : mirit. entanit e kalonou va c'henvroiz ar garantez evit o feiz hag o brezoneg, na lezit ket da vont da goll ar pezh en deus graet gwechall hag a c'hell ober breman c'hoaz gloar, nerz ha gened hor Breiz-Izel.

O bugelig Doue! C'houi hag a zo bet falvezet ganeoc'h deski yez ho proig vihan, war barlenn ho mamm venniget, ha nann yez ar Romaned, grit ma teuo adarre mammoù Breiz-Izel da zeski ar brezoneg d'o bugaligoù, grit ma teuo pelloc'h, hervez mennoz Hon Ao. N'Eskob doujet, holl skolioù hor bro da zigeri d'ezan o doriou.

O Salver Holl c'halloudeg! Ha kaout a c'hellfoc'h fall e karfen bro va c'havel, p'ho peus, hoch unan, karet kement hoc'h hini. Selaout eta va fedenn. N'eus nemedoc'h hag a ve goest da adsevel Breiz-Izel. Hon holl fizians a zo ennoc'h :

« Eus ho ti skedus, o Doue
Grit ouzimp eur sell a drue
Ouz hor Bro, ouz hor yez ive
A-hed an noz. »

L.-B.

Fazioù e **Feiz ha Breiz** ar miz tremen :

P. 465, lakit da c'houec'hvet linenn an eil koublad, al linenn-man, kouezet eus he flas :

Da eneoù eo enno ar flamm kaer se mouget.

P. 467, lakit e traon ar bajenn ar peder linenn a zo e krec'h.

Ar Bloavez Kristen

20. — **Ha n'eus ket eur gouel en enor da hano Salver ar bed ?**

Bep bloaz e vez graet d'ar zul a zo etre kenta ha c'houec'hvet d'arvez miz genver : gouel Hano santel Jezuz.

21. — **Petra zeskimp dre ar gouel-man ?**

Eur wirionez re ankounac'haet gant tud a zo : emaint o klask eur Zalver, darn a zehou, darn a gleiz, hep sonjal n'eus nemet eur gwir Salver : Jezuz-Krist. Labourat enep d'Ezan a zo koll an amzer ; klask sevel pe adsevel eun tiegez pe eur vro, (1) hepdan a zo mansounat war an trêz. Kaer a vezo lavaret pe ober Hen eo ar men taolet kuit gant ar Juzevien, hag a zo deuet da veza ar men-korn, men-korn an emgleo, al lealded, ar garantez, an eürusted.

Evit an dud, evit ar poblou n'eus na peoc'h, na silvidigez nemet dre Hano Jezuz, doujet, karet ha meulet.

22. — **Petra zo da ober evit-se ?**

Ar mammou a zesko d'o bugaligou lavaret gant doujans Hano Jezuz ; an holl gristenien a lavaro gant feiz hag anaoudegez-vat : « Meulet ra vezo Jezuz-Krist ». Hag ouspenn, dre o c'homzou, o oberou, o breuriezou e tiskouezint ez int diskibien gwirion an Hini a zo e Hano « mel ar genou, dudi ar galon, sklerijenn ar spered, louzou burzudus an den klanv » ; en amzeriou trubuilhus-man e sonjint e chomo an trec'h gant an Hini e ranko pep glin plega dirazan « en nenv, war an douar hag en iferniou : Jezuz-Roue ar bed ».

C) GOUELIOU AR ROUANED

23. — **Ha n'eus ket eur gouel all hag a embann kement-man ?**

Eo, gouel ar Rouaned, hanvet gouel an « Epifani » e yez an Iliz. Ar ger-man tennet eus ar gregach a dalvez ar ger « diskouezadur », « en em ziskouez ».

24. — **Perak ar ger-man ?**

O c'hervel ar Rouaned da zont d'e adori Jezuz en deus en em ziskouezet d'ar poblou pagan, ha merket e oa deuet war an douar evit savetei an dud a bep gouenn, a bep yez, a bep bro.

Da zeiz gouel ar Rouaned an Iliz a zigas ivez da sonj eus badiziant Hor Salver e stêr ar Jourdren, hag eus eured Kana.

War ribl ar Jourdren, Doue an Tad a ziskouezas Jezuz d'ar bed en eur lavaret : « Heman eo va mab muia-karet », hag e Kana Jezuz a ziskouezas e-unan oa Doue dre vuzud an dour troet raktal e gwinn.

25. — **Hag ar Rouaned eo an dud a stouas da genta dirak Jezuz ?**

En o raok e teuas da Vedleem tud paour, micherourien, mesaerien, mall ganto senti ouz an êlez a gane : Meuleudi da Zoue e barr an nenvou, ha peoc'h war an douar d'an holl dud a youl-vat.

26. — **Perak e voe galvet an dud-man da genta ?**

Evit ma vije anat d'an holl an dra-man : ar Bugel-Doue ne zell ket ouz traou lugernus ar bed. Kalonou glan, sentus, distag diouz madou an douar, beo gant ar garantez, setu petra a glask, ha setu petra a blij ar muia d'Ezan. Diwallomp da ankounac'haat eur seurt kentel !

27. — **Piou a voe galvet goude ar bastored da zont da Vedleem ?**

Lennit pennad Aviel ar gouel hag e weloc'h. Eun nebeudik deizioù goude ginivez Jezuz e Bedleem, en amzer ar Roue Herodez, tud a renk uhel diwardro an Arabi, hanvet « Rouaned » dre m'edo kurunenn an deskadurez hag ar velegiaj war o zal, a deuas da gêr Jeruzalem, hag a c'houlennas e pe lec'h edo « Roue ar Juzevien », nevez ganet. « Gwelet hon eus, emezo, e steredenn er sav-heol,

ha deuet omp raktal d'hen adori... » Den n'hellas respont ervat... Herodez, strafuilhet, a gemennas d'ezo, war lavarou an Doktored, mont da welet wardro **Bedleem**...

Hentchet adarre gant ar voul lugernus o doa gwelet dre vuzud en o bro e kavont ti ar C'hrouadur-Doue. Sklerijennet o spered gant Doue e kredont eo ar bugel a gavont eno e kichen ar Werc'hez Vari ha sant Jozef an Doue en em c'hraet den evit silvidigez ar bed. Hen adori a reont. Goude e kinnigont d'ezan traou prezius : aour, ezans ha mir.

28. — **Perak aour, ezans ha mir ?**

Aour a ginnikjont evit merka e kredent oa ar buge-
lig eur Roue ; ezans evit anzao oa Doue ; mir evit dis-
kouez e ouient oa gwir den. Evel ar Rouaned bezomp ake-
tus da rei bemdez da Jezuz aour hor c'harantez, ezans hor
pedennou, ha mir hor piniennou.

29. — **Hag eur gentel all bennak a gaver c'hoaz en ofis ar gouel-man ?**

Dibabomp etouez meur a hini all ar wirionez-man diazezet war gomzou ar profed Isaias : Iliz Jezuz-Krist a vo skignet dre bevar c'horn an douar, hag a c'hounezo tud eus kement bro a zo.

30. — **Penaos eta ?**

Dre labour ar visionerien : gwazed ha merc'hed, ha dre ar skoazell roet d'ezo gant an holl gristenien. Breiz a zo unan eus ar broiou a ra war ar poent-man ar gwella labour. Eleiz a Vretoned a zo er misionou, sonjomp enno gant lore'h, tud eus hor gouenn int. Pedomp evito, ha kendalc'homp da sikour « Breuriez ar Feiz ar re vras » ha « Breuriez ar Feiz ar Vugale ».

Da genver ar gouel-man sonjomp ouspenn eo eun de-
ver evidomp studia hor c'hredennou, difenn ha skigna hor
feiz, rei hon « diner d'an Iliz », hor skodenn da Vreuriez
sant Korantin ha sant Paol, rei harp d'ar skoliou kristen,
d'an « Emgleo katolik », d'ar « sindikajou labourerien kris-
ten », da holl oberou mat ar barrez, hep ankounac'haat ar

c'helaouennou a labour evel ma ra « Feiz ha Breiz », evit Doue hag ar vro.

31. — **Petra raimp c'hoaz evit mad hor spered hag her c'halon ?**

Betek amzer Fask lennomp el leor oferenn pennadou kaer an Aviel : Arabat mont d'an iliz hep al leor presius-man.

32. — **Petra gavimp er pennadou-se ?**

Eun diverra eus burzudou ha komzou hor Salver Jezuz-Krist.

E welet a raimp : d'an oad a zaouzek vloaz e templ Jeruzalem etouez an Doktored, lakaet nec'het dirak e c'houlennou, e gomzou leun a furnez ; o reseo badiziant sant Yann, o lakat dour da veza gwin, o rei ar pare da eun den lor, da servicher an ofisour, o rei arz d'an avel ha d'ar mor da veza sioul kaer.

E g'evet a raimp : o tisplega parabolenn ar greun mat mouget gant an draog, parabolenn ar c'hreunennig sezo, hag hini ar goell en toaz.

33. — **Petra raimp goude bema lennet ar burzudou-man, goude beza taolet evez ouz parabolennou Jezuz ?**

Trugarekaat hor Salver, hag evel ar Rouaned a zistroas d'o bro « dre eun hent all », hep mont da di Herodez, e tistroimp ivez diouz an danjeriou, diouz enebourien hor feiz, hag e kendalc'himp da veza gwir Vretoned, tud a feiz birvidik.

34. — **Hag anaout a rit eur bedenn evit goulenn eur c'hras ken kaer ?**

Ya, an hini a zo er c'houec'hvet sul goude gouel ar Rouaned. « Grit ni ho ped, Doue Holl-C'halloudek, ma vo bepred sonjou santel en hor spered, ha ma klaskimp hep ehan plijout d'eoc'h dre hor c'homzou hag hon oberou. »

Deskit ar bedennig-se evit gellout he lavarout alies.

Y. G.

Skoueriou kaer evit Merc'hed-Kaer

« Ma ve pep kalon truezus,
« E ve muioc'h a dud eürus. »

SEUL vui e klouara karantez Doue en eneou, seul vuanoc'h e teu an den da veza eur bleiz evid e nesa, da veza didruez outan ha da greski dre-ze niver an dud reuzeudik. Evel m'hon eus klevet hel lavarout alies, unan eus an eiennou fall a led war ar familhou he dour bilimris eo an dizunvaniez a ren e meur a lec'h etre ar mammou hag o merc'hed-kaer : n'o deus ket a druez an eil ouz eben rak n'ouzont ket en em c'houzanv nag en em garout, hervez ar gourc'hemennou roet d'eomp gant Doue. Ankou-nac'hét o deus lavar ar furnez :

« Pep den en deus e zi,
« Alies, daou pe dri. »

Ne anavezont nemet plegou fall hag anzav a dlefent, e gwirionez :

« Gwelout a reomp ar blouzenn, e lagad hon nesa
« Ha ne welomp ket an treust hon dall, peurliesia. »

Alies e vez taolet ar bec'h war gein ar mammou kaer, met ma ve ar merc'hed kaer ker fur ha ken didamall, perak, pa zeuont d'o zro da veza mammou kaer, ez int-i ker kizidik ha ken têt da hada trouz, freuz ha reuz ? D'hor meno, ma vevfe ar verc'h-kaer evel eur gwir gristenez, ne ve ket diwezatoch da glemm anezi. Kredi a reomp ar skoueriou santel a ziskouezomp aman berr ha berr a zougo hol lennerezed, hag hol lennerien ive. da ober d'ar wirionez-man skedi muioc'h mui en o buhez :

« D'en em c'houzanv, d'en em garet. »
« An dud, er bed, a zo ganet

*
**

KARANTEZ DISPAR EUR VERC'H EVID HE MAMM-GAER

Evel m'hen displeg d'eomp ar Skritur Sakr, en eum amzer a naonegez, eur vaouez santel, Noemi, a guiteas Bethleem, bro he c'havell, evit mont gand he fried hag he daou mab da veza war mêziou ar Voabiz. He gwaz a varvas hag e chomas hec'h unan gand he daou mab. Ar re-man a zimezas gant merc'hed moabiat, Orpha ha Ruth.

Goude beza tremenet eo wardro dek vloaz, an intanvez kêz a gollas he daou mab hag a c'hoanteas dizrei d'he bro. En em lakât a eure en hent gand he diou merc'h kaer evit mont da Vethleem. Noemi a lavaras d'ezo : « It, distroit peb hini ac'hanoc'h da di ho mamm. Ra vezo Doue madelezes en ho kenver evel m'oc'h bet e kenver ar re 'zo maro hag em c'henver ! » Hag e pokas d'ezo.

Neuze an diou verc'h kaer a ouelas hag a lavaras d'o mamm : « Ni a zistroy ganeoc'h warzu ho pobl. » Met Noemi ne asantas ket d'o gouleñ : « Distroit. va bugale; perak e teufec'h ganen ? Distroit, va bugale. N'em eus ket a vibien all da rei d'eoc'h da briejou... Tenn meurbet eo evidoun, en abeg d'eoc'h, kaout dourn Doue o poueza warnoun. »

O klevout ar c'homzou-ze, an diou verc'h a hirvoudas hag a ouelas adarre. Orpha a bokas d'he mamm-gaer hag a yeas eus he zu. Met Ruth a zalc'has tost da Noemi. « Setu da c'hoar-gaer, eme Noemi, distroet d'ar gêr ; kerz ive ganti. » Ruth a respontas : « N'am dougit ket d'ho tilezel. El lec'h ma 'z eoc'h, ez in ; el lec'h ma vevoc'h, e vevin ; ho pro a vezo va bro, hag ho Toue a vezo va Doue ; el lec'h ma varvoc'h, e varvin hag e vezo va bez. Ra vezin gwasket gant Doue en doare ar gwasa, ma tei eun dra all eged ar maro d'am dispartia diouzoc'h ! »

Noemi, trec'het gant karantez Ruth, a lezas he merc'h-kaer da zont ganti da Vethleem. Evit maga Noemi, Ruth a bennaoue; bep pardaez e tigase d'he mamm. estreded ar pennou ed he devoa dastumet, eul lodenn eus ar

boued a veze roet d'ezhi evel aluzenn. Hag o welout gant pebez kalon vat Ruth a gemere preder gant he mam-gaer, merc'hed Bethlehem n'oant ket evit mirout da anzav da Noemi : « Da verc'h-kaer a dalv d'it muioc'h eget seiz mab ! »

Doue a vennigas madoberou Ruth, o rei d'ezhi da bried an den santel Booz ha da vab Obed, tad Isai, tad David a zo diskennet anezo Mab Doue, hor Zalver Jezuz-Krist. Pebez gopr dudius ! Merc'hed kaer, evel Ruth, karit ho tud hag ho kopr a vezo bras er baradoz !

**

EUR VERC'H-KAER LEUN A HABASKDED

Klevout a ran darn o lavarout : « N'eo ket tenn karout eur vamm gaer henvel ouz Noemi, met hor mamm-gaer d'eomp-ni a zo ker gwidreet, ken digar ! » Digareziou kement-se holl. Mab den, harpet war gras Doue, a c'hell diarbenn pep droug ha bale bepred war hent ar garantez, hag evit gwir :

« Gwella 'zo da drec'hi pep poan
« Eo beza sioul, habask, unvan. »

Met penaos chom sioul, habask hag unvan, en eur ger penaos beva e gwir gristen hag e gwir gristenez, ma n'eman ket karantez Doue krog start er galon ?

« Heb an heol ne ve sklerijenn
« Hep karantez Doue, gwir-gristen. »

Gant karantez Doue gwrizienet doun en ene, an den a c'hell herzel heb aon d'en em goll ouz e wasa enebourien ha bale dalc'hmat er peoc'h hag er furnez. N'eo ket eur gaou eo e ve muioc'h a beoc'h er familhou, ma ve ar merc'hed kaer bepred aketus da zarempredi bali ar furnez. Nag a familhou a zo henvel ouz bagou disturiet dre ma ne boagn ket enno ar merc'hed-kaer da c'houarn ervat o c'halon :

« Ren e galon a ra ar fur,
« Bag an diskiant a zo hep stur. »

Talvoudus eo d'ar merc'hed kaer, a zo pignet en eur vag hep stur, anaout penaos eur verc'h kaer eveldo he deus gouezet, e kreiz an drubuilh, reñ he c'halon ha gouzanv gand ar brasa habaskded eur vamm-gaer eus ar re zidruenza, ers ar re ne vez ket gwelet, a drugarc Doue, en hor Breiz.

Santez Godeleina a oa ginidik eus a Voulogn. Tremen a reas he yaouankiz er vertuz hag en oberou mat : karout a reas dreist-holl ar beorien. Met ar brud eus he santelez a yeas betek kont Boulogn hag heman a reas d'ezhi dimezi gand eun dijentil eus ar Flandrez, Bertholf a Ghistellez. Neuze e tigoras evid ar verc'hig paour eun amzer a verzerenti. A-vec'h e oa digouezet e kastel Ghistellez, ma klevas he mamm-gaer o tisonka warni teodadou dismegansus ha ma alias he mab da vont diouti.

Ar vamm griz, goudeze, a zalc'has Godeleina en eun toull enk eus ar c'hastell, ha di eur vatez a gase d'ezhi bemdez he fred, a-walc'h hepken evit ma ne varvfe ket gand an naon. Ouspenn, ar wreg yaouank he devoa da ober al labouriou an izela. He fried a zeuas en dro d'gêr, met, dre atiz froudennou fall e vamm, e wallgasas ive ar vaouez kêz. Pa voe anavezet e ranne he begadig boued gand ar beorien, e veze roet nebeutoc'h d'ezhi c'hoaz. Komzou flemmus a gleve, kasoni a veze diskouezet d'ezhi.

En eur stad ker glac'harus, ha c'houi a gav d'eoc'h e teu Godeleina d'en em glemm ha da gasât he zud ? Ar verc'h kaer, pell diouz diskouez an distera kounnar, a jome bepred habask ha karantezus : evid ar geriou bilimus a gleve n'he devoa nemet geriou a zoujans hag a garantez ; evid ar gasoni a veze diskouezet d'ezhi n'he devoa nemet pedennou. Gouzout a rae mat,

« Lagad an den a d'le para
« Uheloc'h eget traou ar bed-man. »

He spered o sellout ouz dudi an nenv, e c'helle harpa ouz ar fallagriez n'ehane da vrouda he c'halon ha mirout en he buhez habaskded ha dousder. Dreist-holl, daoust d'ar brezel a rae d'ezhi, ne c'houzanve klevout netra a eneb he fried. Ar bleiz-man, koulskoude, ne blegas ket o welout Godeleina, e wreg, dous evel eun oan, hag e gounnar outi

a greskas kement ma reas he mouga. Eus barr an nenvou, ar Werc'hez hag ar verzerez, evid an droug a reas d'ezi Bertholf, a bareas d'ezan eur c'hrouadur en devoa eus eun eil dimezi : setu penaos e teu ar zent d'en em venji.

**

Ma poagnfe an dud da vale gwelloc'h da heul ar zent, na buan e kreskfe an eürusted en hor familhou ! Fiziens hon eus, n'hon eus ket kollet hon amzer o tiskouez evid o deus merc'hed kaer skedet, dre o c'harantez evid o mammou kaer. Darn a vez gwelet hegarat hag habask gand ar re all, ha pa vezont en o familh n'int ket evit gouzanv an distera enebiez. Er gêr, gand ar gerent eo e tleomp koulskoude beza ar c'harantezusa; int-i ive eo hon devozo da c'houzanv ar muia ha n'eus ket da veza souezet rak :

« An dent a drouc'h an teod a-wechou,
« Hag i amezeien er c'henou ! »

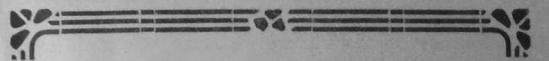
O veza m'o deus ar merc'hed muioc'h a boan, peurliesas, oc'h en em c'houzanv, e c'houlennan diganto diwall mat o menozioù hag o c'homzou hag e lavaran d'ezo :

« Tavit ha prennit ho kenou,
« Ma n'eo ket fur ho komzou ! »

Ha d'eoc'h-c'houi, mammou-kaer ha merc'hed-kaer, ho peus, war a leverer, kement da ziarbenn evid en em gle-vout ha mirout ar peoc'h kenetrezoù, e ve talvoudus lenn alies ar menoz-man leun a furnez :

« N'en em rendaelit ket : fall eo kaout kasoni;
« Unvaniez a laka karantez leiz an ti. »

Marianna ar Poulpri.

Eun den yaouank a bed Doue d'e virout diouz an dimezi

EN hon amzer ma klask an drouk-spered noazout d'an eneou gand eun youl ken iskiz, ez eo kennerzus ha frealzus darempredi ar zent evit deski diganto an tu da stourm ha da ren eur vuhez direbeck.

Hor bro Breiz a zo bet grêt gand ar zent : unan eus tadou brudeta hor bro eo sant Vaudez. Siouaz, nag a Vretoned ne anavezont mui tenzor presiusa Breiz : he Sent. Koulskoude, piou a zo yaouankoc'h eget eur zant, ha goude ma ve maro ouspenn mil bloaz 'zo? Ar zant en deus yaouankiz ar wirionez, yaouankiz ar zantelez; ha ma fell d'eomp beza bepred yaouank, e tleomp kemerout skouer diouz vertuzioù ar zent.

Diskouez d'eoc'h eur pennadig hepken eus buhez sant Vaudez, evid ho sikour da vale war e roudou hervez ho stad, eo a fell d'in.

**

KARANTEZ EUN DEN YAOUANK EVID AR C'HLANDED

Sant Vaudez. ganet en Iwerzon, a oa mab da Arlug, roue ar vro a hanved an Ultoni. E vamm hag e dad, tud devot meurbet, o devoa dek krouadur hag, hen, a oa an diweza. Gouzout a raent,

« Gwelloc'h eo beza fur eget kaout madou bras :
« Furnez a zalc'h d'ar mad, madou da goll a gas. »

Ha setu perak e lakaent o holl aked da rei d'o bugale kelennadurez kristen : gant karantez Doue er galon, o

bugale a ray eun implij mat eus o feadra hag a c'hounezo ar baradoz.

Keleannet en eur manati. Maudez a oa gand ar re genta dre e aked da zeski ha dre e furnez; dre ma kreske en oad, e youl da veza muioc'h-mui da Zoue a greske ive. Studia a rae evit mont da veleg hag evit beza manac'h. Ar skridou koz a lavar n'en devoa nemet ugent vloaz pa gollas e dad hag e vamm, e vreudeur hag e c'hoarezed : sammet e oant bet gand ar vosenn.

Goude eun darvoud ker glac'harus, e genvroiz a glas-kas e gaout da roue : kinnig a rejont d'ezan ar gurunenn, gand ma timezfe da eur brinsez, a ouenn ar rouaned eveldan. Ar bobl a oa kounnaret d'ober d'ezan asanti. An den yaouank n'en devoa ken c'hoant nemet beza penn-da-benn da Zoue ; e garantez evid ar c'hlanded a oa ker birvidik, ma felle d'ezan chom bepred dizemez; e youl da labourat evit gloar Doue ha silvidigez e nesa a oa ker bras, m'oa gwelloc'h gantan beza beleg. Meur a hini, ma ve bet an den yaouank-man, en defe bet nec'h. Met ar zant ne varc'hataz ket.

Trei a ra e spered hag e galon warzu an neuv. evit goulenn skoazell. Edoug eun nozvez, diouz ar pardaez beteg ar beure, an den yaouank a bedas : « O va Doue, emezan, n'am c'hendaonit ket da zistrei er bed! » Da c'houlou-deiz, ar zant a oa goloet a lorgnez. O welout pegen divalo e oa er stad-se, ar brinsez yaouank a ehanas da c'houlenn e zourn hag ar bobl a hunvreas eur roue all kae-roc'h. Maudez a drugareka an Aotrou Doue da veza hen diwallet hag antronoz ec'h en em wel pare.

Goude ar burzud-se, ambrouget gand daou lean all, sant Tudy ha sant Botmael, ar prins yaouank a dreuzas ar mor, a zouaras e Breiz, demdost da Zol e Porz-Biniget. Beleget d'e bemp bloaz war 'n ugent, sant Vaudez a reas kalz vad en hor bro, a hentchas kalz a eneo warzu ar zantelez hag ar zilvidigez : Eun enezenn, tost da hini Brehat, a zoug an hano a Enezenn Vaudez. En enezenn-ze eo e savas e vanati hag e chachas davetan evit servicha Doue kalz a baotred yaouank.

RA SKEDO AR C'HLANDED E TUD HOR BRO BEPRED !

Gwechall hor bro a oa evel goloet a vanatioù : ar Vretoned yaouank a garie kement ar c'hlanded ma tiredent a strolladou d'al lec'hioù santel-se evit meuli Doue hag ar Werc'hez. O mammou hag o zadou a zeske d'ezo abred peger prisius eo ar c'hlanded, pegen talvoudus eo rei ar vuhez penn-da-benn da zervich an Aotrou Doue. Brao e oa neuze beva en hor bro. Met hirio, siouaz, ar skolioù dizcuez hag an dud fall a glask stlabeza pe vouga ene Breiz, oc'h e zistaga diouz hor Zalver.

Koulskoude, ni gwir Vreiziz, pennoù kalet, a zalc'ho, daoust d'hon enebourien, tost da Jezuz : ne ankoune-c'haimp biken kentelioù sent bras hor bro. Selaou a raimp bepred o mouez o komz d'eomp dre c'henou hon tud hag hor beleien, ha, dre an hent o deus diskouezet d'eomp, e poagnimp da vale atao, hor penn uhel hag hor c'halon glan.

Dre hor feiz krenv hag hor c'harantez virvidik, e sikourimp kalz a dud yaouank da zervicha Doue er stad kaera a zo, er werc'hded kristen : « Peger kaer, eme ar Skritur Sakr, pegen dudius eo gouenn an eneoù glan ! » Ar Vretoned o deus a viskoaz karet ar vertuz dispar-ze a ra eürusted ha gened an den : hepdì, n'eus er galon nemet anken, war an tal, nemet mez hag er goustians nemet morc'hed.

Hor c'hentadoù a zougenne war o bannieloù evel ar damez ar c'hlanded eun erminig hag ar skridou koz a zeske d'eomp kement-man. Eun deiz, diouz an noz, eur roue eus Breiz a oa bodet gand e zoudarded e kichen eur stêrig. Tost d'e delt, etre fank ar waz-dour hag e dud, e welas eun aneval bihan gwenn kann ; spountet, al loenig a rae lemmenn bras evit tec'hout. Gwech ez ae a us da bri ar c'houver met hep klask he zreuzi, gwech e troe warzu ar zoudarded met hep kredi mont en o zouez. Ar roue a astennas dirazan e vantell hag en eul lamm an erminig en

em dennas enni : « Aotrou, eme eun ofiser, al loenig-se a zo eun erminig : Gwelloc'h eo ganti mervel eget saotri he sae dinamm. Setu perak eo en em daolet kentoc'h en ho tivrec'h eget bale war bri ar waz. »

Adaleg an deiz-se ar roue breizat a reas liva eun erminig war e vannielou gand ar c'homzou-man :

« Kentoc'h beza lazet

« Eget beza saotret ! »

**

Hag e karfen gwelout merc'hed ha paotred yaouank hor bro garet Breiz o sanko doue en o spered ar mennad dudi-se ; hag e karfen o gwelout o vale niverus ha kalonek war roudou ar zant bras Maudez, ar brudeta en hor bro, eme eur skrivagner !

A vouez uhel, sant Vaudez a brezek d'an dud yaouank n'emaint ket war an douar, daoust m'eo eun dra vat, evit dimezi, met evit gounid ar baradoz. Meuleudi d'ar yaouankizou a dro kein d'ar briedelez evit servicha gwelloc'h an Aotrou Doue dre o glanded pe o chom er bed pe welloc'h o vont da veleg, da vanac'h pe da leanez : kaerât ha pinvidikât a reont hor bro hag o gopr a vezo bras er baradoz.

Eozen Geryann.

Komzou Bugale Breiz

AR VAMM : Mabig, e pelec'h e kares Jezuz ?...

AR MAB : Aman em c'halonig vihan.

(Komzou lavaret d'e dri bloaz, e Carnoet, gant F. Jaffrennou-Taldir, d'e Vamm).

KAR

da

Vamm

BUGEL bihan, digor mat da zaoulagad, hag e weli o vont hag o tont endro d'it eun el karantezus : da vamm. Kerkent ha goulou deiz eman-hi war zao ; diwezat e vezo pa c'hello mont da gousket... Gwel petra 'ra eus ar mintin betek an noz !

Gwiska o dilhad d'ar vugale, renka pep tra dre an ti, aoza ar prejou : dijuni, lein, merenn, koan. Epad ma vezi er skol ne jomo ket da ehana, Atao e kavo eun dra bennek da ober : dilhad da walc'hi, da zresa, da fera ; anez (1) da bura ; chatal da voueta ; saout da c'hor, lèz da zienna... Pa vo echu he labouriou wardro an ti e yelo da sikour ar re all d'ar park, pe da eur stal-labour bennek, ma n'eman ket o chom war ar mêz. Nag a vammou a rank, siouaz ! mont bemdez da zervezia evit gounit bara d'o bugale, evit dastum arc'hant da brena bouteier, dilhad, ha kement tra all a vo diant anezo wardro an ti : louzou marteze evit rei ar pare d'eur c'hrouadurig klanv....

Hag e piou e sonj eur vamm vat, en deiz, pa labour, en noz, pa zihun ?

Er re a zo da dosta d'he c'halon : en he bugale. O lakât da veva eürus, o derc'hel dereat, yac'h, setu petra glask. Evit-se ne esperno nag he amzer, nag he foan. O ! kalon da vamm, lenner bihan, pebez tenzor a vadelez, a drugarez, a garantez !

Diwall eta da ranna ar galon aour-se gant ar gla-c'har ! Selaou mat he c'henteliou ; lavar bemdez ar pedennou a zesk d'it ; ro skoazell d'ezi en he labour ; ped alies eviti ; bez fur, ha poagn da zeski er skol.

Da vamm neuze a vezo eürus, ha Doue a skuilho war-nout e vennoz.

Mabig Arvor.

(1) Annez : Arrebeuri, traou an ti.

Evit ar skoliou : Lenn ar pennad-man en doare liezek (pluriel) : Ho mamm....., digorit ho taoulagad, hag e weloc'h..... en dro d'eoc'h.....

Setu aman eun istorig gwirion all a zo bet kaset d'eomp gant tud ar paotrig a zo hano anezan aman warlerc'h :

Mikaelig en deus kavet e vicher !

MIKAELIG en deus pemp bloaz hag breman ema o sonjal er vicher a gemero divezatoc'h pa vezo deuet bras.

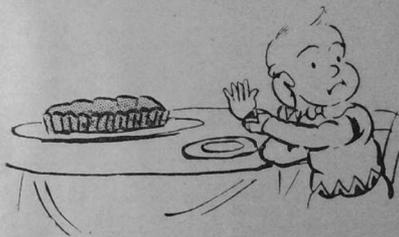
— Kavet em eus eur vicher, emezan, a-benn eur pennad, d'e vamm goz : Sant e vezin !

Mouse'hoarzin a ra ar vamm-goz o klevet ar paotrig hag e lavar d'he mab bihan : « Araok dont da veza sant ez eo ret gouzanv pinijennou kalet dre garantez evid an Aotrou Doue ha te, va faotrig, a zo re droet gant ar madigou ! »

— Koulskoude, eme Vikaelig, al leanezed hag a zomerc'hed santel, a zebr madigou. Ya, en deiz all, zoken, al leanez he devoa dispaket he toestad « lipigou » da rei unan d'in hag he devoa debret ivez he lod dirazoun-me.

— Marteze a-walc'h, a lavaras adarre ar vamm-goz, met hep mar ne vezo al leanez-se, nemed eur santez vihan-vihan e baradoz an Aotrou Doue ha te, ma lakaez en da benn ar sonj da veza eur Sant, a ranko beza eur sant bras.

— Mat, neuze e rin pinijenn, eme ar paotrig.

Gouel Nedeleg a deuas, ha goude lein, e voe digaset war an daol eur mell kouign-amann, ha Mikaelig, daoust d'ar c'hoant bras en devoa da gaout an tanva anezi, ne falvezas ket gantan debri tamm. C'hoant en devoa ivez da ober pinijenn evit gellout dont da veza eur sant bras.

Met siouaz, ne badas ket pell sonjou kalonek ar paotrig. Eun nebeut deizio goude, e lavaras d'e vamm-goz :

— 'M eus aon ne vezin ket sant. Gwelloc'h e kavan mont da geginer !

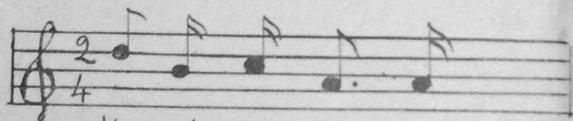
— Da geginer, eme ar vamm-goz, souezet, ha perak an dra-se ?

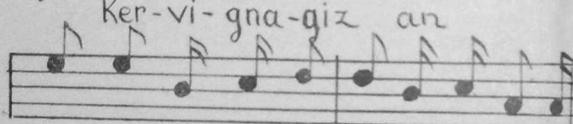
— Feiz ! re a binijennou a zo da c'houzanv abarz beza lakaet etouez ar sent. Aesoc'h ha bravoc'h eo d'in beza keginer, rak neuze e c'hellin, hep kaout trouz digant den, souba va biz en traou mat !

Haelog.

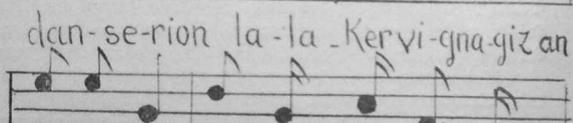

Danserien Kervignac

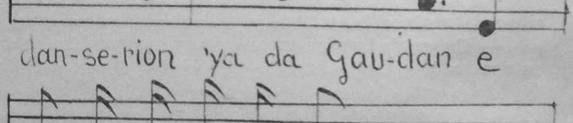
Ker-vi-gna-giz an

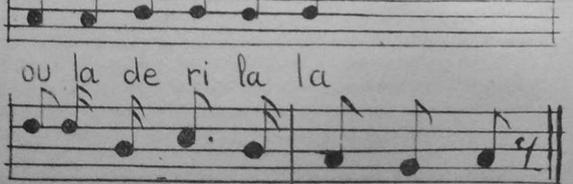
dan-se-rion la-la -Ker-vi-gna-giz an

dan-se-rion ya da Gau-dan e

ou la de ri la la

A ya da Gau-dan d'ar par-don

I

Kervignagiz, an danserion,
 'Ya da Gaudan,
 A ya da Gaudan d'ar pardon.

II

Int 'ya d'ar pardon, mintin mat,
 A zeu d'ar gêr,
 A zeu d'ar gêr, noz diwezat.

III

A zeu d'ar gêr, noz diwezat,
 Serret e vez,
 Serret e vez doriou o zad.

IV

Serret e vez prenestr ha dor,
 Ne gredont ket,
 Ne gredont ket goulenn digor.

V

Lakomp ar skeul vras ouz an ti
 Ni 'z ay hon daou,
 Ni 'z ay hon daou er foenneri.

VI

Er foenneri me ne 'z in ket,
 Rak dizenor,
 Rak dizenor, 'vidoc'h plac'hig.

VII

Dizenor d'ho tad ha d'ho mamm,
 D'eoc'h c'houi, plac'hig,
 D'eoc'h c'houi, plac'hig, yaouankik flamm.

VIII

Dizenor d'ho preur ha d'ho c'hoar,
 D'eoc'h c'houi, plac'hig,
 D'eoc'h c'houi, plac'hig, da driouec'h vloaz.

IX

Dizenor d'ho yeontr, d'ho moereb,
 D'eoc'h c'houi, plac'hig,
 D'eoc'h c'houi plac'hig, mez ha pec'hed !

(Son goant meurbed, gand eur gentel vat enni
 d'ar rederien-noz, dastumet e Plouhinec, gand
 an Aotrou Larboulette, person Gwened, ha bet
 moulet war « La Paroisse Bretonne », niverenn
 here 1928).

YEZ AR MABIG JEZUS

An Amiral Laurent, eun Norman, hag a gar kement ar Vretoned, m'en deus desket hor brezoneg, en deus degaset d'eomp ar sklerijenn-man diwarbenn ar yez a zekas ar Mabig Jezuz war barlenn e vamm :

Er Palestina, breman ez eus 1900 vloz, e komzed teir yez : ar gregach oa yez ar gelennadurez, yez ar c'hemwerz yez an « impalaer » ; an hebreeg oa yez an templ, yez ar veleien ; an dud vunut, an dud dister, Jezuz, mab Mari, hag e ziskibien vat eus ar Galile, a gomze arameeg ; e arameeg eo e komze Hor Zalver war ar groaz, pa gasas etrezek an nenv e glemmadenn hirvoudus : « Va zad, va « zad, perak ho peus c'houi va dilezet ! »

Naontek kant vloaz a zo abaoe ma ne skriver ket ken an arameeg, yez tud dister diwar ar mêz, ma 'z eus unan. Hag e kredit eo maro ar yez disprijet-se gant pennadureziou ar vro ?

Nann ! beo buhezek eo atao. Pemp leo war nugen, en hanter-noz da gêr Damas, war lez gouelec'h ar Syria, e kalonenn eur vro ha n'eus enni nemet muzulmaned o komz arabeg, e kaver, daoust peger gwall gaset eo bet gand an Islam, eur gêriadenn gristen, Malloula, e lec'h ma komzer c'hoaz an arameeg. Ha piou her gra, dreist-holl ?

Ar merc'hed, — da lavaret eo, ar re o deus an nebeuta deskadurez, — eo ar re a zesk d'o bugale, a rumm da rumm, yez karet an Tadou.

Hag ar yez-se a vev, daoust ma ne vez hano ebet anezi e skoliou Malloula.

Ezomm o deus merc'hed Breiz da gemeret skouer war ar merc'hed o deus miret hag a vir a dreuz ar c'hantvejou, yez Hor Zalver, rak eleiz anezo, siouaz, a zo ken diwarlerc'h, ma n'o deus ket a vez o vouga e genou o bugale, yez karet hon Tadou.

E BERDER

Noz Peoc'hus

O na sioul eo an noz war Berder ha tro-dro,
Ral a wech e welan ken peoc'hus va c'horn-bro ;
Tavet eo, dreist va fenn, soniou flour an deliou
Hag habask war o glud e kowsk an aveliou.

Ar mor, dindan va zreid, ne gred ket ober trouz,
Beg e vuzell goustad a bok d'ar c'herreg rouz ;
Al labous reuzeudik a glemme dec'h er gwez
Eo ivez, d'an eur-man, pell zo aet mut e vouez.

Adrenv bourc'h Arradon al loar a zao he fenn
Ha bannou diouti a zans war al lann wenn ;
Ar stered, en oabl doun, torret breman o las,
An eil warlerc'h eben, a gemer prim o flas.

Diouz Arzon pe Sarzao, son sklintin ar c'hleier
A-nij a daol d'an dud eun dournad keleier ;
Ha, blieniet gant goulou an tour-tan lagad ruz,
Eur vagig c'hoaz pe ziou war gein an dour a ruz.

O noz c'houek Breiz-Izel, kaer etre an noziou,
Karget a levenez ha leun a vennoziou,
Digas war da askell, o digas davedomp,
Gant gliz e c'hrasou puilh, ar Salver a c'hedomp.

Ar poblou, dre ar bed, siouas, a-dreuz a gerz,
Hag e lec'h yeo ar gwir a choaz lezenn an nerz ;
Deus buan, o Jezuz, hag en eur c'hele'h santel
Goudor da vugale, e plegou da vantell.

ROM

EUR goummoulen deval a c'holo amzeriou kenta Rom ha n'eo ket ganet c'hoaz an daoulagad lemm a welo skler er mister a guz ouzomp kavell ar gêr hep par ze, graet anezi « la Ville Eternelle » e yez ar C'hallaoued. Gouzout a rêr penôz, wardro ar seizvet kantved araok ginivelez hor Salver Jezuz-Krist, e oa savet, war ar Palatin eur gêriadenn, hanvet e latin « Roma quadrata », o veza ma oa demdost karrezek ar furm roet d'ez. Ha diouz an dorgennig-ze Rom en em astennas war c'houec'h all, ar C'hapitol, an Aventin, ar Caeliuz, an Esquilin, ar Viminal hag ar C'huirinal. Rom goz a oa diazezet war seiz roc'h, evel m'eo diazezet an ene kristen war seiz vertuz ha war seiz donezoun.

Koulskoude, a nebeud da nebeud, etre daouarn galoudus he mistri, roueed, konsuled, impalaered, ar goz kêrig fall a greskas, a gemeras hirder ha ledanded, a zavas d'he c'hilha eur gouriz mogeriou uhel, toulet enno pevar dor warnugent, a c'heller gwelet c'hoaz hirio ; met pelloc'h e c'hoantee mont ; re striz e oa he gouriz ; dreist he mogeriou e lammas hag eun devez a zeus e c'holoe Rom, gant he ziez, he ruiou, he liorzou, eur pikol pez douar a zaou-ugent leo bennak a dro.

Ha war gartennoù, livet a-wel d'an holl, war daolennou mein, e lez an hent a ya euz ar C'hapitol d'ar C'holize, eo aes, da nep a gar, heulia istor burzudus Rom, savet a netra ha deuet, e berr amzer, da veza mestrez ha renerez an hanter euz ar bed. Ha pebez henchoù dispar evit kerzout euz an eil penn d'egile d'an impalaeriez-se, chomet, bete vreman, gant pep hini anezo, e hano badiziant, via Appia, via Latina, via Flaminia, via Ostia, via Nomentana, via Labicana, via Valeriana, via Triomfale ha me oar-me pet all c'hoaz.

E gwirionez, evit Doue eo e labour, hep her gouzout, ar vicherourien-se, evel ma labour evitan, en hon

amzeriou-ni, hep her gouzout muioc'h, ar pennou-stad ema etre o daouarn, e pep lec'h, ar stur hag ar galloud. Evit ar C'hrist hag e groaz e labourer gwechall ; evid ar Galon-Sakr hag e garantez e labourer hirio ; « dre ar sinma ez pô an trec'h » a lavare Jezuz da Gonstantin, en eur ziskouez d'ezan ar groaz ; ha deuet eo da wir e brofesi ; « ren a rin, en despet d'am enebourien », a lavare ar memez Jezuz da Vac'harit-Mari, en eur zizoloi dirazi e galon, ha dont a ray ivez da wir e eil brofesi kerkouls hag ar genta. Pasiantomp, traou kaer a vo gwelet ; ha peger kounnaret bennak eo, en hon amzeriou trist, an diaoul hag e vevelien, fizians a rankomp kaout e vo ar ger diweza, nann d'ezo, met d'hor Salver ha d'e Iliz santel.

Abeg hon deus da gredi ec'h erruas sant Per e Rom, er bloavez daou ha daou-ugent ; prestik goude ma oa bet torret, e prizon Jerusalem, e jadennou houarn, gant eun ael, deuet aberz Doue, da vlenia abostol kalonek ar wirionez war hent e blanedenn, Sant Mark a heulie e vestr ha kredabl eo e kavjont e kêr Rom eun dournad kristenien ha piou oar, marteze, en o zouez, lod euz ar re en doa gounezet Per d'ar feiz, da vintin ar Pantekost. E karter Juzeien an Transtevere e rejont da genta o diskenn ; ac'hano ez aent war menez an Aventin, da di Aquila ha Priskilla, daou gristen eus an eur genta, hag, erfin, da balez ar senatour Pudens, diazezet war ar Viminal, kar, hervez an istor, d'an offiser Korneli, bet badezet dre zaouarn Per e-unan, e kêrig Kesaréa. Hag eno, epad meur a vloavez, ar c'henta Pab a labouras start ha, dre ma 'z ea araok gand e brezegennou hag e viraklou, hep niver, ledano'h ledana, bemdez, e tigore an hent e tremene dreizan Aviel ha karantez Mab Doue en em c'hraet den evidomp.

Ha, neuze, er bloavez benniget seiz ha tri-ugent, e voe staget ouz ar groaz, e henn troet d'an traon, ha, mar deo nijet war eun ene kaer merzer ar C'hrist da c'hloar ar baradoz, e relegou, da vihana, a zo chomet war an douar ha warno en em zav brema iliz-veur ar Vatikan, kaera perlezenn eo possubl d'ar pelerin gwelet e kêr venniget Rom.

(Da gendere' hel).

L'Helgouale'h, O.M.I.

Ha Glao a vezo ?

Talvoudus eo da bep den gouzout diouz an amser, gellout lavaret pe e vo brao pe e vo glao... Ha n'eo ket diaes ; n'eus ken d'ober nemet taoler evez, digeri an diskouarn hag an daoulagad...

GLAO A VEZO ma' welit : war eun dro diou ganevedenn skedus o liou,

**Kanevedenn diouz an noz,
Glao hag avel hanternoz ;**

ma tro ar reo gwenn e morenn :

**Reo gwenn en diskar
Amzer c'hleb hep mar ;**

ma tistag an huzil diouz ar chiminal ;
ma ruilh ar yer er bouldrenn ;
ma nij ar gwennelied tostik d'an douar ;
ma teu ar c'hoadeier da c'hoeza, an houarn da c'hlebia, ar c'hoalenn da leiza ;
ma kroz ar gurun da greisteiz.

PADOUT A RAY AR GLAO : ma chom ar yer dindan ar glao ; ma teu ar buzug eus an douar ; ma 'z eus reuz gant ar merien o viou ganto, ma ragak ar ranigou, ma kan ar c'hilheien diouz an abardaez gwintet en o c'hilud ; ma strak ar gurun diouz an noz.

Y. G.

LENNERIEN, selaouit mat !...

Ni holl hag a zo bodet en dro da vanniel « Feiz ha Breiz », a zo gwir vignoned. Marteze avat n'en em zarempredomp ket awalc'h. Ma n'eo ket aes d'omp en em wet alies, skriva c'hallomp ! Skrivit eta da Rener ar gelaouenn, ha livirit petra garfec'h gwelet displega war « Feiz ha Breiz », er miziou da zont.

Tud a zo hag o deus goulennet diganen ha ne c'helfen ket lakat aman aroueziou ar c'hlenvejou a grog, an alies, en dud dre aman. Setu eta :

AN DROUG-GOUZOUG

Ar c'hlanvour en deus terzienn, poan-benn, kalounach ; e c'houzoug a vez koenvet, e c'hinou a vez sec'h, poan en deus o lounka ; ober louzou da c'hargouilhath en e c'henou d'ezan : birvi dour war gaol-malo ; birvi laez war fiez ; lakât mel en dour da virvi gant deliou-prun ; pe c'hoaz, lakât war ar c'houzoug : eun tamm bara kraz, soubet er gwin-êgr ha teurel peb outan. Met, gwella a zo d'ober, hag ar c'henta ar gwella, eo mont da gerc'het ar medesin.

AR GORZENNAD

Pa baker eur c'horfad, evelse, e vez paz s:c'h ; berr e vez war ar c'hlanvour ; e groc'hen a vez sec'h, loskadurez a vez ennan, gwall-derzienn a-wechou. Chom er gwele hag eva tizan diwar gorre-wenn, kaol-malo, « the », pe diwar heiz, setu an ali a roin d'ezan. Lakât a c'hell gwer war e gein ; souba a c'hell e dreid en dour bet berve ; lakat a c'hell ive, bemdez, diouz an noz, war blantou e dreid eul louzou graet gant lardteuz ha kignen drailhet, kemmesket en eun douez ; etre daou, en em gavo an Aotrou Mezek d'e barea.

Paol ar Riouallon.

KELEIER AR MIZ

AN TESTAMANT NEVEZ E IWERZONEG

An tad Sean O'Keefe, eus a Atha-Cliath (Dublin), kêr-benn Iwerzon, a zo bet karget da drei e iwerzoneg an Testamant nevez ha da gas da benn eul labour hag a oa bet boulc'het gand ar chaloni O'Leary.

An Tad O'Keefe en deus grêt e studi a veleg e skollach iwerzonek Rom hag e studiou keltiek e skol-veur Atha-Cliath.

Gouarnamant Iwerzon en deus e laket e penn bureo ar c'heleier.

N'eus ket pell e skrived d'in da c'houlenn ouzin eun Testamant nevez, e brezoneg; ne gredan ket e c'hellfed her c'haout ken, rak ar **Pevar Aviel en unan**, leor an Aotrou Caer a dle beza peurwerzet; eun dra vat e vije hen advoula, da c'hortoz ma vezo gellet kaout ivez, e brezoneg, an Testamant nevez, en e hed, evel e Iwerzon.

EUR GWALL ZISKARADENN

Gwechall sant Yann Vadezour a lavare da roue e vro :

Selaou, Herodez, te ra fall,

Derc'hel ganez pried eun all !

Pennadureziou Bro-Zaoz, hag ar broiou-all a zo stag outi, a zo o paouez lavaret kement all d'o roue hag impalaer Edouard VIII, a fell d'ezan kemeret da bried, an Itron Simpson, eur vaouez diou wech dimezet ha beo he eil gwaz.

D'an 10 a viz kerzu diweza, pa ne felle ket d'ezan trei kein d'an hini ma oa touellet ganti, en deus ranket dilezel e gurunenn hag e rouantelez; e vreur, ar prins Albert-Frederic, eo a bigno war an tron, en e lec'h !

AR C'HANTVET DINER

Gwechall, pa veze hano da baea gwiriou ar maro d'ar c'houarnamant, e lavared e vezed o vont da baea ar c'hantvet diner.

Breman an heritourien, dreist-holl pa ne vez kerentiez ebet etrezo hag an hini ma heritont d'ezan, pa lez ar c'houarnamant ganto eun diner war gant a c'hell beza lore'h enno.

D'an 28 a viz du Diweza, an Aotrou Wallach en deus diskouezet, e Kambr an Deputeed, e rank eur mab, evit gellout lakât war e hano, talvoudegez 800.000 lur, da varo e dad, rei d'ar c'houarnamant :

E Bro-Zaoz	40.000 lur
En Itali	32.000 lur
En Alamagn	36.000 lur
Er Beljik	25.000 lur
E Stadoù Unanet an Amerik	Netra
Hag e Frans	176.000 lur

Goulennet en deus ma vije krennet gwiriou ar maro, met n'eo ket bet tost d'ezan beza selaouet : 187 depute hepken a oa a-du gantan ha 373 en e eneb.

Ha daoust daze, kef gouarnamant Paris a vez atao goullou.

FORANEREZ MISTRI-SKOL PLOUGERNE

E takad douar Lilia, ez eus nevez savet, evel m'hoz eus lavaret, diou skol gristen, darempredet gand an darn vrasa eus ar vugale, a drugarez Doue.

Kement-se, e c'hellit kredi, en deus laket holl vignoned ar skoliou dizoue da vont e kounnar ruz, setu m'o deus laket kas, d'ar skoliou laik, 50 bugel a zindan pemp bloaz pe en tu all da bevarzek, evit gellout lavaret eo re vihan ar skoliou laik hag ez eus ezomm bras sevel re nevez evit 141.500 lur.

Berniou paperou leun a c'hevier, moulet, den ne oar e pe lec'h, a fuilhont ivez dre ar vro, evit meuli o skoliou ha youc'hal war ar veleien, na petra 'ta !

Eun dra hepken a lavaran; skoliou dizoue ar Frans, ne vefent ket kavet mat zoken gant Morianed an Afrik, ha ni, Breiziz, a vefe dleet d'eomp gouzanv ar pez ne c'houzanvfe ket an dud divadez ?

Ar Verc'hodenn Zu

hag ar

Zoroc'hell

(Mojenn)

DA seiz kenta ar bloaz, en eur c'halatrez, eur Verc'hodenn zu a hirvoude : « Den ebet ne deu da c'hoari ganen, bloaz 'zo, emezi.... Me 'garfe mont kuit ac'han ha gwelet eun dra bennak dre ar bed.... »

En he c'hichen e oa eur Zoroc'hell gaoutchouc hag e lavare d'ar Verc'hodenn zu :

« Mat ! perak n'helfes ket mont kuit eus an toullman ? N'eus netra èsoc'h ! Krog ennoun hag ez aimp hon daou, war nij, da redek bro. » Ha yao ! Setu ar Verc'hodenn zu krog e las ar Zoroc'hell, hag er maez buan dre ar prenestr.

Laouen bras e voent o daou, rak evito da veza uhel, uhel en èr, e c'hellent gwelet kalz a vroioù : ar parkeier, ar c'hoajou, ar menezioù, ar maezioù, ar stêrioù, ar c'hêrioù.

— Tostât a raimp ouz ar mor hag ez aimp d'an Amerik », eme ar Zoroc'hell.

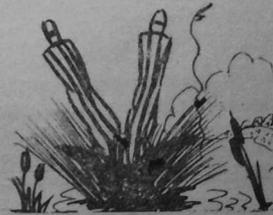
— Brao ! brao ! a youc'he ar Verc'hodenn zu.

Met o laouenedigez ne badas ket pell, rak eul lapous divergont ne gavas netra gwelloc'h eget skei eun taol beg war fri ar Zoroc'hell. Houman a strakas evel eun tenn ! Ha kerkent, ar paourkêz Merc'hodenn zu, goude beza graet meur a lamm en èr, a gouezas war he fenn en eur poull leun a zour louz. Chomet eo eno abaoe e

kompagnunez ar raned.

Furoc'h e vije bet d'ez i ha d'ar Zoroc'hell chom er c'halatrez da loueda, da c'hortoz ma vije bet bugale da zont da c'hoari ganto adarre.

Divinadennou Nedeleg

1. — Epad noz Nedeleg, ar Mabig Jezus a gas e aeledigou dre ar bed a-bez da deurel madigou ha c'hoarielloù er chiminalou evid ar vugaligou fur. — Setu aman unan anezo, stag gand e labour; met eur c'hamarad a zo

gant. — E pelec'h ema ?

2. — War ar me-
nez, ar bas-
tored, a
g r e i z
diouall o
denvedigou,
en noz skle-
rijennet, o
deus klevet
souden e
barr an
nenvou, eun
ael o rei
d'ezo da
anaout eo
ganet, en
eur c'hraou
dister, ar
Zalver. E

pelec'h eman an ael?...

Klenned ar c'henou hag an dent

L. LAPIQUONNE SUCESSEUR DE
L. JEZÉQUEL

Tenner dent
Loret gant skol-vedesinerez Paris

A denn an dent hep poan hag a laka dent nevez, war aour
ha war gaoutchouk, hervez ar skoueriou diveza
Gwarantisa a ra e labour

RESEO A RA :

Bep Lun, e **LESNEVEN**, Hôtel Le Roux, ha bep Sadorn, e
BRASPARTS hag er **FAOU**. — Ar c'habinet a gonsultationou a zo
digor e Brest, 4, passage Saint Martin, aboue eur beteg kreisteiz, ha da
2 eur beteg 6 eur. *Téléphone 0-16*

Yec'hed ar Vugale

ar **"Sirop FERET"**

a-eneb an Doken

Graet gant louzaouennoù hag a gaver er mor, ar sirop-man
a ro nerz hag a yac'ha ar gwad. Ouspenn m'en deus eur vlaz
eus ar re wella, louzou all ebet ne ro kement a nerz d'ar vugale
hag hen.

« Ramplasi a c'hell ervat an emulsionou, an eol-moru, ar si-
rop Portal, ar sirop Raifort iodé, hag all... » Ar vertuz en
deus da yac'haat ar gwad, ouspenn ar vertuz da zigas an nerz
d'an izili, a zo penn-abeg ma n'her roer morse en aner d'ar vu-
gale taget gant an doken, an trousklennou leaz, ar werbl, an
doureier fall, droug-ar-roue, hag ar zempladurez a deu war-
lerc'h ar ruzel hag an dreo, etc.

En vente dans toutes les pharmacies.
Dépôt principal : **GRANDE PHARMACIE DU PROGRES**,
2, rue de Paris (au-dessus de l'Octroi), BREST.

Eun hano hepken ↑

Ar gwella marc'hadour lunedou a zo e MONTROULEZ!...

LUNEDOU a bep seurd
evit an holl

Eun dibab eus an traou
gwella evit ar-re vouzar

Photos - Appareils - Plaques - Pellicules
(de toutes marques)

Ti POITEL — Ti glas — Ti a fizians
War Blasen Thiers
MONTROULEZ

Ti koz L'OLLIEROU

L'HOSTIS & JORDE, Successeurs

18, 27, rue Louis-Pasteur, 18, 27. — BREST

... Pa ho pezo eun dra bennak da brena, dalc'hit sonj eo en
HON TI e kavoc'h ato ar muia da joaz hag an dessiniou nevesa
e mouchoueroù ha tavancheroù brodet.

SEIZ, MEZER, HA DANVEZ A BEP SEURT

*Dioc'h ar galite an ti-man a werz gwelloc'h-marc'had
eget neus forz pehini all.*

Eun eskompt a UGENT REAL DRE GANT a vez roët
e marc'hadourez, ha DEK DRE GANT d'ar familhou ni-
verus diwar diskouez o e'hartenn.